

KRIMINALISTIKOS LABORATORIJA

Ekspertizės aktas № 78

19⁸⁰ m. spalio mėn. I d.

VILNIUS

1980 m. rugsėjo 26 d. Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto kriminalistikos laboratorija iš to paties komiteto tardymo skyriaus su vyr. tardytojo kapitono Gavėno 1980 m. rugsėjo 24 d. techninei dokumentų tyrimo ekspertizei baudžiamojame byloje Nr.85 atlikti gavo:

1. 1980 m. balandžio mėn. 8 d. kratos metu Sigitu Tamkevičiaus, Mato, užimame name rastą ir paimtą nelegalų leidinį "IKB kronika" Nr.39, kurios tekstas atspausdintas rašomąja mašinėle per kalkinį popierių.

2. 1980 m. balandžio 17 d. kratos metu T.Petrikienės name paimtas dvi rašomąsias mašinėles "Erika" Nr.5671801 ir "Optima" Nr. C 38008, priklausančias G.Navickaitėi.

3. 1980 m. balandžio 18 d. kratos metu V.Degučio bute paimtas rašomąsias mašinėle "Erika" Nr.5671757 ir "Erika" Nr. E 377, kurios priklauso atitinkamai O.Vitkauskaitėi ir V.Degučiui.

4. Kaltinamųjų G.Navickaitės ir O.Vitkauskaitės laisvai atspausdinti mašinraščio pavyzdžiai.

Ekspertizei reikia nustatyti:

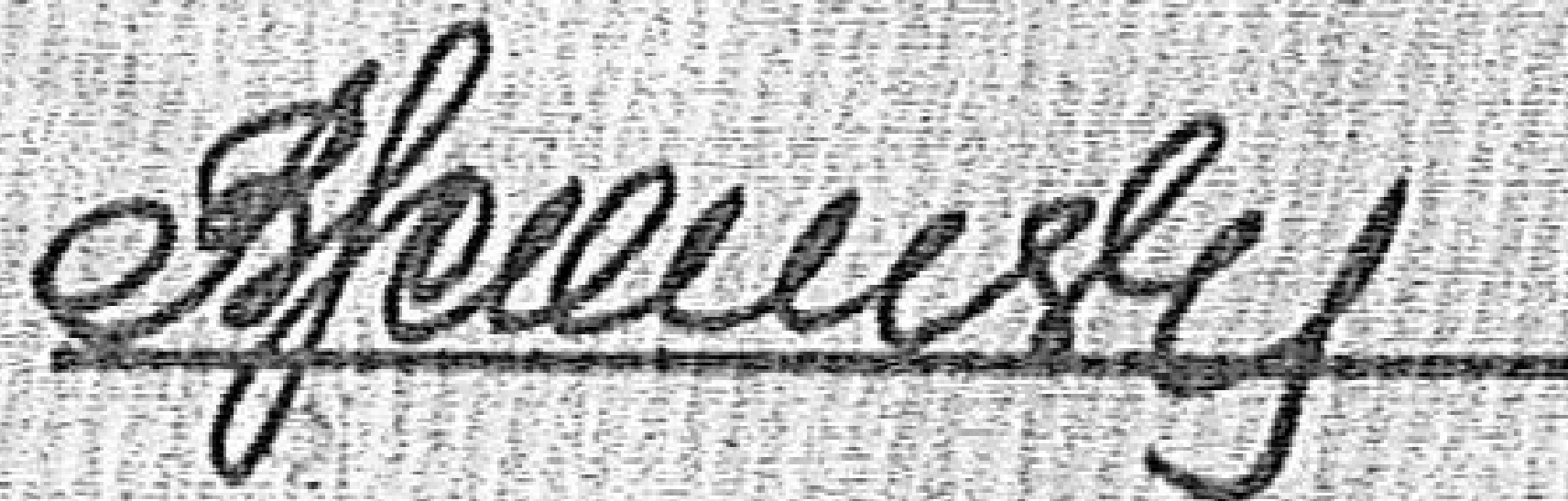
- keliomis rašomosiomis mašinėlėmis buvo atspausdintas pateiktas tyrimui nelegalaus leidinio "IKB kronika" 39 numeris

- ar buvo jis atspausdintas pateiktomis tyrimui rašomomis mašinėlėmis?
- ar galėjo pagal turimus įgūdžius atspausdinti, pateiktą tyrimui nelegalų leidinį, G.Navickaitė arba O.Vitkauskaitė?

Ekspertizę atlikti pavesta Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto kriminalistikos laboratorijos ekspertui V.Žalynui, turinčiam specialų paruošimą dokumentų tyrimo srityje ir 25 metų darbo stažą šioje srityje.

Ekspertas V.Žalynas dėl atsakomybės pagal Lietuvos TSR BK 190 str. įspėtas

TYRIMAS

- A -

Siekiant nustatyti kiek rašomųjų mašinelių buvo panaudota spausdinant pateiktą nelegalų leidinį "IKB kronika" Nr.39, buvo analizuojama raidžių ir skaičių grafinės ypatybės, raidžių išsidėstymo ypatybės eilutės atėvilgiu ir atlikti rašomosios mašinelės žingsnio didumo matavimai įvairiuose šio leidinio lapuose.

Atlikus tokį tyrimą nustatyta, kad visas šis leidinys atspausdintas viena ir ta pačia rašomąja mašinele.

- B -

Išanalizavus rašomųjų mašinelių "Erika" Nr.5671801 ir "Optima" Nr. C 38008, priklausančių G.Navickaitėi, o taip pat rašomųjų mašinelių "Erika" Nr.5671757 ir "Erika" Nr. E 377,

priklausančių O.Vitkauskaitėi ir V.Degučiui, šriftų atspaudus ir atitinkamai juos sulyginus su šrifto atspaudais nelegaliame leidinyje "LKB kronika" Nr.39, nustatyta, kad rašomosios mašinėlės "Optima" Nr.C 38008, priklausančios G.Navickaitėi, šrifto atspaudai pagal grafines ženklų ypatybes, rašomosios mašinėlės žingsnio didumą (keturių colių atstume telpa 39 ženklai) ir kompleksą individualių požymių, sutampa su šrifto atspaudais nelegaliame leidinyje "LKB kronika" Nr.39. Labiausiai būdingi individualūs sutapimo požymiai yra sekantieji:

- 1) tarp gretimai atspausdintų raidžių "a" ir "n", o taip pat "n" ir "a" yra labai mažas tarpas (žr. fotolenteles Nr.1, 2, rod. 1, 2);
- 2) tarp gretimai atspausdintų raidžių "e" ir "t" arba "i" ir "t" yra gana didelis tarpas (žr. rod. 3,4);
- 3) raidė "y" spausdinasi truputį nutolama į kairę pusę (žr. rod. 5);
- 4) tarp gretimai atspausdintų skaičių "8" ir "0" mažas tarpas (žr. rod. 6).

Nurodytieji sutapimo požymiai duoda pagrindą daryti išvadą, kad nelegalus leidinys "LKB kronika" Nr.39, paimtas kratos metu Sigito Tankevičiaus, Mato užimame name yra atspausdintas rašomąja mašinėle "Optima" Nr. C 38008, priklausančia G.Navickaitėi.

- C -

Siekiant nustatyti, ar galėjo pagal turimus spausdinimo rašomąja mašinėle įgūdžius atspausdinti nelegalų leidinį "LKB kronika" Nr.39 G.Navickaitė arba O.Vitkauskaitė šių amėnų laisvai atspausdinti mašinraštiniai pavyzdžiai, o taip pat nelegalaus leidinio "LKB kronika" Nr.39 tekstas, buvo analizuojami pagal topografinius ir daktilografinius požymius. Žemiau dedama šios analizės lentelė:

Topografinių ir daktilografinių požymių suvestinė lentelė,
sustatyta tiriant G.Navickaitės, O.Vitkauskaitės, laisvų
mašinosraščio pavyzdžius ir nelegalaus leidinio "LKB kronika"

Nr.39 tekstą

Mašinraštinis pavyzdys	Lapų nume- ravimo būdas	Skyrybos ženklų iš- dėstymo būdas	Nuotolis, pradedant naują pastaipą	Pabraukimo būdas, iš- skiriant atskirus žodžius arba sa- kinius	Laukelių didu- mas	Linijos forma pradedant naują ei- lutę	Pavardžių bei straipsnių antraščių spausdinimo būdas	Klaidų ištaisymo būdas	
G.Navickaitės	Lapai nu- meruojami viršutinėje lapo dalyje per lapo vidurį. Po skai- čiaus yra taškas	Po kablelio ir taško daugumoje atvejų tar- pas nedaro- mas, tačiau atskirais atvejais po šių ženklų yra tarpas	3 raidžių atstumas	Viena iš- tisinė linija	3 cm	Laukelių nėra	Ilygi	Pavardės ir straipsnių pavadinimai spausdinami didžiosiomis raidėmis	Klaidos ištais- ant atspausdinant reikiamą ženklą vietoje atspau- dinto klaidingo
G.Vitkauskaitės	- " -	Po kable- lio daug- lin atvejų tarpas ne- daromas. Yra atvejų, kuomet tar- pas daromas po kablelio arba prieš jį. Po taš- ko sakinio gale - visuo- met tarpas.	4 rai- džių atstu- mas	- " -	- " -	Nelygūs, maždaug 1 cm didumo	- " -	- " -	- " -
Nelegaliame leidinyje "LKB kronika" Nr.39	- " -	Po kablelio ir taško vi- suomet daro- mas tarpas	4 rai- džių atstu- mas	- " -	- " -	Lauke- lių nėra	- " -	- " -	- " -

Kaip matyti iš lentelėje nurodytų daktilografinių ir topografinių požymių, lyginamuose mašinraščiuose yra sutapimų, tačiau nelegalaus leidinio "LKB kronika" Nr.39 tekstas nesutampa pagal skyrybos ženklų išdėstymo būdą nei su G.Navickaitės, nei su O.Vitkauskaitės mašinraščiais. Ši aplinkybė duoda pagrindą daryti prielaidą, kad nei G.Navickaitė, nei O.Vitkauskaitė šį leidinį nespausdino.

I Š V A D O S

1. Pateikto tyrimui nelegalaus leidinio "LKB kronika" Nr.39 tekstas atspausdintas viena rašomąja mašinėle, būtent rašomąja mašinėle "Optima" Nr. C 38008, priklausančia G.Navickaitėi.

2. Vadovaujantis tyrimo duomenimis, galima daryti prielaidą, kad nelegalų leidinį "LKB kronika" Nr.39, pateiktą tyrimui atspausdino ne G.Navickaitė ir ne O.Vitkauskaitė, bet kitas asmuo.

Ekspertas

V. Žalynas

Fotolentelė Nr. I

prie ekspertizės akto Nr. 78 iš 19 80 m. spalio mėn. I d.

Šioje lentelėje patalpinta rašomosios mašinėlos "Optima"

Nr. C 38008, paimtos pas T. Petrikiene, priklausančios

G. Navickaitėi, šrifto atspaudų fotonuotrauka.

G. Navickaitėi priklausančios rašomosios mašinėlos "Optima" Nr C 38008 šrifto pavyzdys.

LKB kronika Nr 38

T. Karolio GARUCKO mirtis.

Už tautos blaivumą.

TTG Katalikų Komiteto komiteto kreipimasis į

Junesko organizaciją.

Atviras laiškas J. E. vysk. J. Steponavičini.

Žinios iš vyskupijų.

Sovietinėje mokykloje.

Nauji pagrindžio leidiniai.

I580

I580

I580

I580

I580

I580

I580

I580

1979 m. gegužės I d

28 pusl.

Atrodytų, kad Bažnyčia turi laisvę bent pagrindinei savo misijai atlikti. Tačiau gyvenime yra visai kitaip.

1976 m. liepos 28 d. yra patvirtinti ir išleisti Religinų susivienijimų nuostatai, kurie grubiai kišasi į Bažnyčios vidaus reikalus, visiškai neiskaito su kanonais, nei su dogmatine

Šrifto pavyzdį atspausdino:

vyr. tardytojas kapitonas

J. Gavėnas

Ekspertas

J. Žalynas

prie ekspertizės akto Nr. 78 iš 1980 m. spalio mėn. 1 d.
Šioje lentelėje patalpinta nelegalaus leidinio "LKB kronika"
Nr. 39, kratos metu rasto ir paimto Sigito Tomkevičiaus, Mato,
užimame name vieno puslapio fotonuotrauka.

T e l š i a i. 1979 m. birželio 3 d. Tel-
šių katedros vikaras kun. Jonas KAUNECKAS iš
sakyklos paskelbė, kad RRT igaliotinis ANILIO-
NIS reikalauja jį iškelti iš Katedros. Tai
įrodymas, kaip sovietinė valdžia "nesikiša"
į Bažnyčios vidaus reikalus. Birželio 12 d.
Telšių tikintieji nuvežė RRT igaliotinį ANI-
LIONIUI pareiškimą su 1580 parašų pareiškimo
reikalaujama neversti, kad iš Telšių būtų iš-
keltas kun. KAUNECKAS. RRT igaliotinis rašė
atsakė, kad jis teiravėsis Telšių kurijoje ir
sužinojęs, kad kun. KAUNECKA nutarta pasaukštin-
ti pareigose, paskiriant jį į kokią nors vie-
tove klebonu. Birželio 26 d. didelė grupė ti-
kinčiųjų šiuo reikalu kreipėsi pas Telšių vys-
kupijos valdytoją ir sužinojo, kad jokio tel-
ravimosi iš igaliotinio istaigos nebūvo ir kol
kas kun. KAUNECKO neplanuoja kur nors skirti
klebonu. Reiškia, kunigo "pasaukštinimas" tėra
tik igaliotinio fantazija ir pastangos. Tada
Telšių tikintieji ANILIONIO adresu nusiuntė
tokio turinio pareiškimą:

"Su dėmesiu perskaitėme Jūsų atsakymą ir
ta proga norime pareikšti.

Jūsų atsakymas nenuoširdus ir neteisingas.
Jūs tik pasijuokėte iš Telšių parapijos tikin-
čiųjų. Ir štai kodėl: Jūs prievartaujate Vys-
kupijos Valdytoją, kad jis iškeltų mūsų vika-
rą kun. Joną KAUNECKĄ, o rašote apie jo pasaukš-
tinimą. Lietuvoje šiuo metu labai trūksta vi-
kary ir negirdėtas atvejais, kad po kelių metų
jaunas kunigas būtų skiriamas klebonu.

Tad mes liekame prie pirmąsio reikalavi-
mo: nesikiškite kunigų skirstymo reikalus
ir patikite ramybėje mūsų vikarą kun. Joną KAU-
NECKĄ. 4 ↑ 4

Telšiai, 1979.VII.7 Telšių tikintieji/37 pa-
rašai/7

Ekspertas - [Signature] V. Žalynas/

Kaltinamosios supašindinimo su ekspertizės aktu 2.12
protokolas

V i l n i u s,

1980 m. Spalis mėn. 3 d.

Pradėtas: 9 val. 50 min.
Baigta: 10 val. 01 min.

Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto tardymo skyriaus
Jardytis mjr. leitenantas Raišys, sutinkamai su Lietuvos
TSR BPK 216 str. pateikiau kaltinamajai Vitkauskaitėi
Onai, gim. 1980 m. spalio 10 d. Techninės dokum-
mentų Tyrimų Ekspertizės skyriaus Nr. 78

ir išaiškinau, kad ji turi teisę duoti savo paaiškinimus ir
pareikšti prieštaraivimus, taip pat prašyti duoti ekspertui pa-
pildomus klausimus arba paskirti papildomą ar pakartotinę eks-
pertizę.

Kaltinamoji Vitkauskaitė O. J. gerbiamai msi 1980 m.
Spalio 10 d. Techninės dokumentų Tyrimų Ekspertizės
skyriaus Nr. 78 pareiktą: Ekspertizės, daktarės m. 1980 m. 10 d.
gimėtosios, plius prašymų neturinti? kaltinamoji Vit-
kauskaitė Ona laikėsi nuostatos, kad ji neturinti teisę
prašyti papildomos ekspertizės, todėl prašymų neturinti.

Ekspertizės aktą pateikė ir protokolą surašė:

Jardytis mjr. leitenantas Raišys
(R. Raišys)